

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 17666/2023
10.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Авлијаш, адвокат из ... – ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Бранимир Нешић, адвокат из ..., ради накнаде штете и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4674/22 од 24.02.2023. године, у седници већа одржаној дана 10.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4674/22 од 24.02.2023. године и пресуда Вишег суда у Београду П 53/18 од 30.03.2022. године тако што се УСВАЈА тужбени захтев тужиоца и обавезује тужени ББ из ... да тужиоцу АА из ... исплати износ од 41.100 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са законском затезном каматом почев од 05.10.2017. године до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 599.595,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправака пресуде.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 53/18 од 30.03.2022. године, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде материјалне штете исплати износ од 41.100 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС

на дан исплате са законском затезном каматом почев од 05.10.2017. године до исплате, као неоснован (став први изреке); одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка као неоснован (став други изреке); обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 212.809,50 динара (став трећи изреке).

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4674/22 од 24.02.2023. године, ставом првим изреке потврђена је пресуда Вишег суда у Београду П 53/18 од 30.03.2022. године и жалба тужиоца одбијена као неоснована; ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану другостепену пресуду на основу одредбе члана 408. Закона парничном поступку - ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20) и оценио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити. Другостепени суд није пропустио да примени, нити је неправилно применио одредбе процесног закона, што је било или могло бити од утицаја на законитости и правилност побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле уговор о купопродаји непокретности Ов. бр. .../... дана 26.05.2009. године којим је тужени продао тужиоцу стан површине 33,40 м² у сутерену зграде (ламела ...), означеном бројем ... у стамбеној згради у ..., улица (касније кућни број) на кп бр. .../... КО Одредбом члана 5. наведеног уговора тужени је дао тужиоцу дозволу да када се за то стекну услови може укњижити право својине на наведеној непокретности без његове сагласности и присуства као продавца (clausula intabulandi). Тужени је тужиоцу 30.05.2009. године предметни стан записнички предао у државину предајом кључева стана. Спорна непокретност – стан, као и зграда у којој се стан налази, уписана је у јавне књиге у току 2013. године, док тужилац на основу уговора о купопродаји од 26.05.2009. године није извршио упис права својине на своје име у јавним књигама. На основу правноснажне пресуде Првог основног суда у Београду П 50342/10 од 24.03.2016. године против туженог је покренут поступак извршења који је спроводио јавни извршитељ Ратко Видовић из ... под ИИ 110/17. Тужени је пре него што је против њега покренут извршни поступак обавестио тужиоца о истом и својим дуговима, као и да је потребно да тужилац изврши упис свог права својине у јавне књиге, а обавестио је усмено и јавног извршитеља Ратка Видовића о постојању уговора о купопродаји који је закључио са тужиоцем. У поступку извршења против туженог, ради намирења његовог дуга 05.10.2017. године предметни стан који је тужилац купио од туженог продат је купцу „ВВ“ ДОО Тужилац је пензионер стално настањен у ..., повремено долази у У време када је зграда укњижена 2013. година на два улаза у зграду постојало је обавештење којим се власници станова

моле да изврше укњижбу станова на своје име; обавештење је било потписано од стране инвеститора – туженог.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да нису испуњени услови за обавезивање туженог на исплату новчаног износа тужиоцу од 41.100 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са законском затезном каматом почев од 05.10.2017. године до исплате, јер у конкретном случају нема скривљене радње или пропуштања вршења дужне пажње које је учињено од стране туженог, којом је тужиоцу проузрокована штета у виду умањења његове имовине. Тужени је у целости извршио све обавезе према тужиоцу из уговора о продаји предметног стана, при самом закључењу уговора дао је тужиоцу безусловну дозволу за упис права својине у јавне књиге (*clausula intabulandi*); стан је тужиоцу 30.05.2009. године предао у државину коју је тужилац мирно уживао у периоду од више година; стамбена зграда је укњижена у јавне књиге 2013. године на име туженог као инвеститора након чега је те 2013. године на два улаза зграде инвеститор ставио обавештење којим се моле власници станова да изврше укњижбу станова на своје име; тужени је пре покретања извршног поступка обавестио тужиоца о својим дуговима, као и да је неопходно да тужилац изврши упис свог права својине у јавне књиге – тужиоца је обавестио о покренутом извршном поступку, а јавног извршитеља је обавестио о постојању уговора о купопродаји са тужиоцем за предметни стан – да исти није тужениково власништво; тужилац сходно члану 50. Закона о извршењу и обезбеђењу (тада важећем) иако је знао да је покренут поступак извршења против туженог, није поднео приговор, ни тужбу ради недопустивости извршења као треће лице које полаже право на предмету извршења, па је стан продат у извршном поступку купцу „ВВ“ ДОО Због наведеног нема узрочно-последичне везе између штете коју тужилац трпи и чињења туженог, па нису испуњени услови за примену члана 154. и 155. ЗОО, а нема услова ни за примену члана 210. ЗОО, јер су уговорне престације из пуноважног уговора о продаји у целости извршене, а тужилац није извршио упис права својине у јавним књигама на своје име, па није постао земљишно-књижни власник на стану у смислу члана 33. Закона о основама својинскоправних односа, због чега су тужбени захтев тужиоца одбили као неоснован.

Основано се ревизијом тужиоца указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право при доношењу побијаних пресуда.

Одредбом члана 210. Закона о облигационим односима прописано је када је неки део имовине једног лица прешао на било који начин у имовину неког другог лица, а тај прелаз нема свој основ у неком правном послу или у закону, стицалац је дужан да га врати, а када то није могуће – да накнади вредност постигнутих користи (став 1.). Обавеза враћања, односно накнаде вредности настаје и када се нешто прими с обзиром на основ који се није остварио или који је касније отпао (став 2.).

Тужилац у овој парници тужбеним захтевом тражи да му тужени по основу накнаде штете исплати износ од 41.100 евра са припадајућом каматом, који износ представља купопродајну цену коју је он платио продавцу, овде туженом, по пуноважном

уговору о купопродаји стана, а тај стан је продат трећем лицу у извршном поступку ради намирања туженикових дугова.

Уговор о купопродаји предметног стана Ов. .../... од 26.05.2009. године закључен између парничних странака представља пуноважан правни основ за стицање права својине тужиоцу на истом. Закључивањем пуноважног уговора о купопродаји, који је оверен пред надлежним судом 26.05.2009. године и у потпуности извршен, тужилац је постао ванкњижни власник спорног стана. Иако је тужилац ванкњижни власник предметног стана, он ужива правну заштиту која припада власнику, како у односу на трећа лица, тако и у односу на продавца. У тој ситуацији нужно је одступање од правила из члана 33. Закона о основама својинскоправних односа којим је прописано да се својина на непокретностима на основу правног посла стиче уписом у јавне књиге или на други одговарајући начин одређен законом, јер то одступање произилази из одредбе члана 50. ЗИО којим се на подношење приговора и тужбе ради недопустивости извршења овлашћује треће лице које полаже право на предмету извршења, а не само земљишно-књижни власник, непокретности која је предмет извршења. У конкретном случају иако тужилац није поступио по члану 50. ЗИО, тужиоцу је повређено право на имовину зајемчено чланом 58. Устава РС – у овом случају имовинско право на спорном стану тужиоца као његовог ванкњижног власника. Тужени се неосновано обогатио на рачун тужиоца у смислу одредбе члана 210. ЗОО. Имовина тужиоца, стан који је платио 41.100 евра продат је у извршном поступку ради намирења дугова туженог. Тај износ је тужени стекао без основа јер је имовина тужиоца (стан плаћен 41.100 евра) прешао у имовину туженог без правног основа. Због тога је тужени у обавези да тужиоцу исплати овај износ у смислу одредбе члана 210. ЗОО (суд није везан правним основом тужиоца у смислу члана 192. став 4. ЗПП).

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлука садржана у ставу другом изреке, донета је применом члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и члана 154. став 1. ЗПП, па су тужиоцу према опредељеном захтеву досуђени трошкови потребни за вођење целокупног поступка у укупном износу од 599.595,00 динара и то: за састав тужбе 22.500,00 динара, заступање на четири одржана рочишта по 24.000,00 динара, за заступање од стране пуномоћника на два одложена рочишта по 12.750,00 динара, на име судске таксе на тужбу, првостепену пресуду, жалбу и другостепену пресуду по 73.119,00 динара, за састав жалбе 45.000,00 динара, за састав ревизије 45.000,00 динара, такса на ревизију у износу од 146.238,00 динара. Висина трошкова одређена је према вредности предметног спора применом Адвокатске и Таксене тарифе. О траженој законској затезној камати на трошкове парничног поступка одлучено је применом члана 277. став 1. и члана 324. став 1. Закона о облигационим односима.

Како трошкови одговора на ревизију не представљају трошкове потребне ради вођења парнице у смислу члана 154. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа-судија,
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**